

ציקלון בה

(Zyklon B). גז ציאני רעיל חריף שבו השתמשו במיבצע אותנטיה ואחרי-כן ברצח המונים במחנות, בייחוד באושוויץ. הגז הגיע למחנות בקופסות פח אטומות בצורה גבישית. במגע עם האוויר נהפכים הגבישים לגז קטלני שבתוך דקות ממית אדם בחניקה. הגז היה מושלך בידי אדם מרכיב מסכת גז דרך פתח קטן לתוך תא הגז הסגור הרמטית ודחוס קורבנות אדם (ראה תאי גזים). צ"ב שימש בדרך-כלל לצרכים סניטריים להשמדת חרקים. רודולף הס, מפקד מחנה אושוויץ, מסר בחיבורו 'על השמדת היהודים במחנה אושוויץ', שכתב אחרי המלחמה ששבתו בכלא, שבעקבות ההוראה שהוטלה עליו בקיץ 1941 להיערך לרציחת המוני יהודים במחנה במסגרות תוכנית ה'פתרון הסופי' התלבטו הוא ואדולף אייכמן בעניין מציאת גז מתאים למשימה זו. זאת בהנחה שגזי הפליטה ממנוע שבהם השתמשו במשאיות גז במחנה חלמנו ובשלושת המחנות שבאיזור לובלין שהופעלו במסגרת 'מבצע רינהרד' (בלז'ץ, סוביבור וטרבלינקה) אינם מתאימים לרציחות בממדים המתוכננים באושוויץ. ב-3 בספטמבר 1941 נעשה באושוויץ ניסיון של רציחת קבוצת שבויי מלחמה באמצעות צ"ב, שהוחזק במחנה לצרכים סניטריים, ולאחר שהוכח שהגז הוא מכשיר יעיל לרצח, השתמשו בו לרציחת המונים בבירקנאו, שלשם הובאו משלוחים של יהודים מרחבי אירופה הכבושה. ביצירת גז צ"ב ובאספקתו למחנות עסקו החברות 'דגש' (Degesch) בפרנקפורט, שהיתה חברת-בת של אי. גה. פרבן וחברת 'טש ושטבנוב' (Tesch Und Stabenow) בהמבורג.